

THE EVALUATION OF SPORT'S EFFICIENCY OF CZECH WARMBLOOD HORSE ON THE BASE OF RESULTS IN THE BREEDING COMPETITIONS

VYHODNOCENÍ SPORTOVNÍ VÝKONNOSTI ČESKÉHO TEPLOKREVNÍKA NA ZÁKLADĚ VÝSLEDKŮ V CHOVATELSKÝCH SOUTĚŽÍCH

Šarovská L., Walterová L., Jiskrová I.

Ústav chovu a šlechtění zvířat, Agronomická fakulta, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně,
Zemědělská 1, 613 00 Brno, Česká republika.

E-mail: sarole@seznam.cz, walty@seznam.cz, jiskrova@mendelu.cz

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the results of breeding competition and work up a judgment of pedigree values. The breeding competitions are holded for four to six years old stallions and mares. The horses are evaluated by commisar. They have three marks for evaluation for jump, dexterity and readiness of horse. The horses are evaluated according to ten-point scale from 0 to 10. The general evaluation is sum total of these three marks. The commisar must take off negative point devide two from these three marks. There are compared some factors as sex, age, degree of difficultness, place and the date of compatition, commisar and rider. The results are obtained from the Czech equestrian federation. The results are from the years 1998 - 2008. The database is made up at this moment.

Key words: breeding competition, Czech warmblood horse, judgment of pedigree values

ÚVOD

V současné době se stále zvyšuje zájem o jezdecký sport a chov koní, který nutí chovatele zlepšovat kvalitu plemen koní chovaných pro jezdecký sport. Je potřebné uplatňovat moderní metody šlechtění koní a proto je nutné se věnovat odhadům plemenných hodnot a vybírat pouze kvalitní rodičovské páry.

Chovatelské soutěže jsou vypisovány pro čtyř- až šestileté hřebce a klisny v klasických disciplínách jezdeckého sportu (t.j. skokové soutěže, drezura a všestrannost). Jsou označovány jako Kriteria mladých koní (KMK). Účelem je testace výkonnostních vlastností mladých plemenných koní v průběhu sportovní sezóny a využití výsledků pro kontrolu dědičnosti v chovu sportovních plemen teplokrevných koní. Vyhlášovatelem KMK jsou uznaná chovatelská sdružení Svaz chovatelů českého teplokrevníka, Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka, Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka a Svaz chovatelů koní Kinských ve spolupráci s Českou jezdeckou federací.

Tyto závody jsou určeny pro:

- teplokrevné a plnokrevné klisny zapsané v plemenných knihách klisen pro plemena český teplokrevník, slovenský teplokrevník, moravský teplokrevník a kůň Kinský.
- teplokrevné a plnokrevné hřebce s uděleným základním výběrem pro působení v chovu plemen český teplokrevník, slovenský teplokrevník, moravský teplokrevník a kůň Kinský.

Pro předvýběr hřebce platí tyto podmínky:

- čtyřgenerační původ, KVH minimálně 161 cm, dobrý zdravotní stav (bez závažných exteriérových, dědičných a podmíněně dědičných vad)
- předvedení na ruce – posouzení typu, exteriéru a mechaniky pohybu

Koně jsou hodnoceni komisařem na kolbišti třemi známkami

ukazatel 1: za provedení skoku (skokový styl koně, skokanský luk, technika práce nohou, elasticnost, síla odrazu)

ukazatel 2: za obratnost (šikovnost koně, reakce, výbušnost, řešení improvizace)

ukazatel 3: za připravenost koně (proježděnost, klid, přijímání pomůcek)

10 výborně

9 velmi dobře

8 dobře

7 poměrně dobře

6 uspokojivě

5 dostatečně

4 málo dostatečně

3 poměrně špatně

2 špatně

1 velmi špatně

0 vlastnost neprojevena

Celkové výsledné hodnocení

Celkové výsledné hodnocení pořadí koní ve skokových chovatelských závodech se provádí součtem známek udělených pomocí uvedené stupnice komisařem na kolbišti za tři sledované ukazatele, od kterého se odečte počet trestných bodů udělených podle pravidel jezdeckého sportu dělený dvěma. Vítězí kuň s nejvyšším výsledným bodovým hodnocením (www.cjf.cz/dokumenty/KMK/KMK_2007.pdf).

Hřebci českého teplokrevníka jsou zapsáni do plemenné knihy hřebců pokud:
- se umístili ve finále 5. a 6.letých KMK ve skoku do 2.místa nebo byli vítězi těchto ročníků v drezúře a všestrannosti (www.schet.cz/radpk.php3)

Hřebci slovenského teplokrevníka jsou zapsáni do plemenné knihy hřebců pokud:
- jejich umístění v kriteriích mladých koní bylo do 5. místa mezi hřebci daného ročníku (www.studbookcs.cz)

Plemenná hodnota je odhad genetického založení jedince, je výrazem aditivního působení genů. Jeho přesnost je dána metodou použitou pro zhodnocení. Metoda BLUP je v současné době významnou metodou pro odhad plemenné hodnoty. Základem je lineární model, který přesně popisuje naměřenou užitkovost a všechny nejdůležitější faktory, které ji ovlivňují (Šubrt, Hrouz 2000).

Zhodnocením výsledků Kriterií mladých koní se na Slovensku věnovala Monsbergerova (www.spu.sk/SKOLA/rvv/doc/ddiz/2005/lenka_monsbergerova.pdf). Autorka vyhodnotila úspěšnost otců koní ve finále v počtu 7 a víc potomků na plemeníka. Zjistila, že za nejúspěšnějšího lze považovat holštýnského hřebce Robinson z linie Ramiro, trakenského hřebce Chavtajm z linie Vychodec a bavorského teplokrevníka Lord Inci Tatus z linie Ladykiller xx. Při vyhodnocení otcovských linií, kteří potomci se kvalifikovali do finále KMK v počtu 13 a víc potomků lze za nejúspěšnější považovat linii Cor de la Bryere, Ladykiller xx a Ramiro.

MATERIÁL A METODIKA

Databázi budou tvořit výsledky z chovatelských soutěží v letech 1998 – 2008.

Podkladová data budou získána ve spolupráci a s podporou České jezdecké federace z výsledkových listin jednotlivých soutěží a z oficiálních internetových stránek ČJF.

Koně musí splňovat následující požadavky:

- mají přidělené identifikační číslo pod kterým soutěží
- mají potvrzený a známý oboustranný původ
- jsou známy údaje o narození a pohlaví

Při zhodnocení se budou porovnávat faktory pohlaví, věk, jezdec, rok a místo konání soutěže, obtížnost a hodnotící komisař. Hodnoceny budou známky za jednotlivé ukazatele.

Při zpracování výsledků bude použit program Microsoft Excel. Dále budou údaje statisticky vyhodnocovány v programu Microsoft Access. Následovat bude podrobné statisticko-analytické zpracování.

VÝSLEDKY A DISKUSE

V současné době probíhá sestavování databáze.

ZÁVĚR

Výsledkům z chovatelských soutěží zatím nebylo věnováno příliš pozornosti. Cílem práce bude zhodnotit výsledky Kriterií mladých koní a vypracovat odhad plemenné hodnoty, analyzovat vlivy nejvíce ovlivňující výsledky v chovatelských soutěžích a navrhnout zlepšení v systému testace mladých koní u českého teplokrevníka.

LITERATURA

Hrouz J., Šubrt J., (2000): Obecná zootechnika. Ediční středisko MZLU, s 147 – 159

www.cjf.cz

www.schct.cz

www.studbookcs.cz

www.spu.sk/SKOLA/rvv/doc/ddiz/2005/lenka_monsbergerova.pdf